

Szirmai István fogadta a csehszlovák pártmunkás-küldöttséget

Szirmai István, az MSZMP KB titkára pénteken fogadta a hazánkban tartózkodó csehszlovák pártmunkás-küldöttséget, amelyet Vilém Novy, a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja vezet. A szívvel baráti beszélgetésen részt vettek dr. Orbán László és Szerényi Sándor, a KB tagjai. (MTI)

Művészbrigádok a munkásszállásokon

HÁZI FŐPRÓBA A JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDESI OTTHONBAN — AZ ELSŐ BEMUTATÓ: KEDDEN ESTE

Mint már jelentettük olvasóinknak, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa a munkásszállásokon folyó kulturális munka színvonalasabbá és rendszeresebbé tételére érdekében a Szegedi Nemzeti Színház művészeiből és az irodalmi színpad tagjaiból négy-öt tagú művészbrigádokat szervezett. Ezek a brigádok rendszeresen összeállított irodalmi műsorokkal rendszeresen felkeresik majd a Szeged környéki és Csongrád megyei építőipari, vízügyi, valamint állami gazdasági munkásszállásokat. A Szegedi Nemzeti Színház tagjaiból alakult művészbrigádok tegnap délután első műsorából házi főpróbát tartott a Juhász Gyula Művelődési Otthonban. A bemutatón meghívott szakemberek, a munkásszállások vezetői, üzemi, vállalati, szakszervezeti vezetőik és igazgatóik vettek részt.

A műsor megkezdése előtt Sándor János, a Szegedi Nemzeti Színház rendezője ismertette az összeállításra vonatkozó elgondolásait. Ez az első bemutató egy műsorsorozat része, amelyet több más szempontú műsor követ majd. Az összeállítások a századforduló idejéig a máig vezetik el a hallgatóságot. Nem szokványos esztrádműsort állítottak össze, hanem "olyat, amely nemcsak rangos irodalmat képvisel és szórakoztat is."

Ezután Horváth Anna, a Szegedi Nemzeti Színház művésznője rövid bevezetőt mondott. A műsor címe: *Betyárvilág—tanyavilág*, s Möriz, Tömörkény műveire és a Szeged környéki betyárballadákra épül. Első számként Möriz Barbárok című novellájának dramatizált változata hangzott

el Gémesi Imre, Simon Erika, Katona András és Szabó Kálmán ihletett tolmácsolásában. Ezután Horváth Anna betyárballadákat énekelt igényesen és színvonalosan, kerülve minden erőltetett népieskedést. Zongorán Jászai László kísért Katona András és Gémesi Imre betyárballadákat szavalt. Möriz Hét krajcár című novelláját Simon Erika nagy hatással mondta el. A műsor befejezésekor Tömörkény István Mihály szobalázó című humoros novellájának dramatizált változata hangzott el.

A Szegedi Nemzeti Színház művészei kedden állnak ezzel a műsorral először a közönség elé. Meghosszabbított munkásszálláson. Este hét órakor a Kelemen utcai, negyed kilenckor pedig a Kossuth Lajos sugárúti építőipari munkásszálláson mutatják be műsorukat.

A technika hónapjának megnyitó előadása

A technika hónapját tegnap, pénteken délelőtt a megyei tanács nagyertermében előadással nyitották meg. Az elnökségben helyet foglalt Balog István, az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályvezetője, Horváth János, a Csongrád megyei pártbizottság munkatársa, Arvai József, a Szeged megyei jogi városi tanács vb elnökhelyettese, Kovács Imre, a Csongrád megyei tanács vb elnökhelyettese, Hoffmann Márton, az SZMT titkára, Szógi Béla, a KISZ Csongrád megyei

bizottságának titkára, Blaskovics Zoltán, az MTE SZ Csongrád megyei szervezőtőnének elnöke.

A megnyitó előadás témáját szerencsés kézzel választották meg: a műszaki fejlesztés feladatai a harmadik öt éves tervben helyi szempontból éppolyan érdekesek és fontosak, mint népgazdasági szinten. Az előadó, Zentai Béla, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökségének tagja ennek megfelelően főként elvi oldaláról közelítette meg a kérdést. Arról beszélt, hogy a tudomány mindinkább termelődővé válik, a műszaki fejlesztés a nemzeti jövedelem növelésének elengedhetetlen eszköze. Mivel a gyártmány, a gyártás, a gyár, a szervezet és a káderek fejlesztése egyenrangú része a műszaki fejlesztésnek, az erre irányuló tevékenység a műszaki és a közgazdasági tudományok közös feladata.

Az orosz nyelvi beszédverseny eredményei

Az üttörőmozgalom fennállásának 20. évfordulója tiszteletére a KISZ, a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar—Szovjet Baráti Társaság orosz nyelvi beszédversenyt hirdetett az általános iskolás tanulók számára. A beszédverseny Csongrád megyei és szegedi városi döntőjét a közel múltban rendezték meg az Üttörőházban. Az orosz tagozatos osztályok VII. osztályos tanulóinak versenyét

Csonka Katalin, a kisteleki Petőfi utcai Általános Iskola tanulója, a VIII. osztályosokét Hernádi András, a Szilléri sugárúti Általános Iskola tanulója nyerte. A nem orosz tagozatos VII. osztályosok közül Garamszegi Mária, a Tanárképző Főiskola II. sz. Gyakorló Általános Iskolájának tanulója, a VIII. osztályosok közül Nagy Albert, a Möriz Zsigmond Általános Iskola tanulója lett az első.

Fenyőrudfa
8—15 cm átmérőjű 3—6 fm-es, fm-ként 9.— Ft. Akác-, fenyő- és olajfűrész
minden mennyiségben kapható
Haladás Tsz. Forráskút, Ügyintéző: Molnár István főkönyvelő, Telefon: Forráskút 13. XS. 63 264

Tűz- és építési anyag- és egyéb szállításokat vállal
Móra Ferenc Matsz. Szeged, Bocskai u. 3/b. Telefon: 42-22. és TÚZÉP megrendelőiroda, Attila u. XK. 119.

Véget ért a szegedi általános iskolák hangverseny-sorozata

Tegnap délután befejeződött a szegedi általános iskolák háromnapos tavaszi hangverseny-sorozata. Csütörtöki beszámolóinkban — nyomdai hiba miatt — tévedések fordultak elő. A Háman általános iskola énekkarát Barna Károlyné, illetve Kamarás Imre, a Mihályteleki iskoláét Regös Vilmos vezényelte.

Az utolsó napról szóló tudósítást azzal kell kezdeni, hogy énekelt a Tanárképző Főiskola I. sz. Gyakorló általános iskola ének-karja. Nem színpadra lépett, előadott — énekelt a szó legmélyebb és legigazabb értelmében. Megtestesítette mindazt a jót, amit egy ilyen hangversenysorozat nyújthat: élmény volt a hallgatóságoknak és az éneklő gyerekeknek. Nem a görögös akarás feszült az arcon, mint néhány presztizsből elindított ének-kar tagjának, hanem a zene szeretete, tisztelete. Ha repertoárjukból ki kell valamit emelni, akkor Marenzio Téli dal-át és Kodály Lengyel László-ját választanám, amelyek különösen kiemelik Erdős János kar-nagy szép munkáját és képességét.

A Zrínyi általános iskola ének-karja a lengyel Kakukk Jankó című dallal ért el sikert Nagy Lászlóné vezénylete mellett és érdekes volt a Juhász Gyula általános

iskola Quodlibet-produkciója, melyet Fekete László vezényelt. A Gutenberg utcai általános iskola ének-karát Bitó Sándorné, a Madách utcaiét Veress László, a Dugonics utcaiét Bálint Dezsőné, a Ságvári Endre Gyakorló általános iskoláét Kiss Mária vezényelte.

A három napig tartó hangverseny-sorozatot a Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium zenekarának, ének-karjának és a Ságvári Gyakorló általános iskola ének-karjának közös produkciója zárta: Szécsi József vezényletével Liszt Magyar ünnepi dal-át adták elő.

V. M.

KÉPERNYŐ

A hazánkban harcolt bolgár katonák életéből dolgozott fel lélektani mélységeket feltáró epizódokat A nő című novellájában. Georgi Markov bolgár prózaíró. Írása tv-változatával vezeték be csütörtökön este azt a műsortípust, melyet Irodalmi miniatűr címmel szándékoznak rendszeresíteni.

Már a csütörtöki kísérlettel is bebizonyosodott, hogy ezeknek az éremművészet film-sorozatához hasonlóan megmunkált, „irodalmi kis-plasztikáknak” nagy a vonzereje. Kivételes módon alkalmas arra, hogy apró, mégis pszichikailag alapos, összetett, verbális tv-műsort produkáljanak belőlük.

A nő címmel vetített apró tv-játék rendezője, Esztergályos Károly, kitűnően ért ahhoz, hogy rövid néhány perc alatt is sokat érzékeltessen a frontkatonákat gyöttrő problémákból. A fiatal szereplők ambíciózusan igyekeztek véghezvinni a rendező és alkotótársa, Aczél János elgondolásait; közülük különösen a Szegedről elszármazott Tordy Géza tett tanúságot jellemformáló képességéről, de tetszett Tahó Tóth László és Iglódi István is.

A tv Levante vízein címmel indított el csütörtökön egy másik filmsorozatot is. Ebben a kisfilmben a MAHART Székesfehérvár nevű kereskedelmi áruszállító hajójának útját örökítették meg az operatőrök.

D. E.

A Requiemtől a realizmusig

Kohán György képei előtt

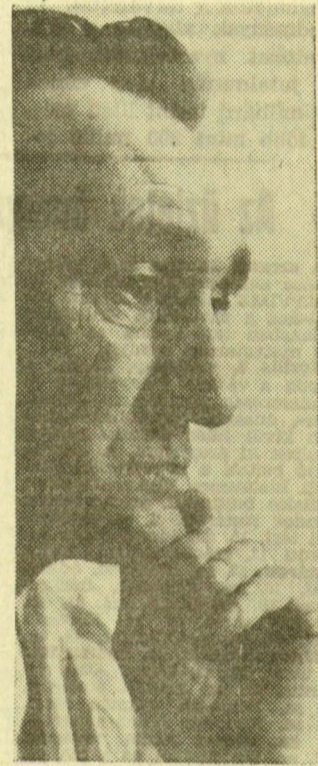
Tárlatokon találkozunk néhányszor, s érthetően, de minden alkalommal úgy beszélgetünk, mintha évtizedek óta ismernénk egymást. Egyszer elmentem a lakására Hódmezővásárhelyen, rövid vizitnek szánt látogatásra, de ebből fél éjszakát vitt el a „röpké” látogatás. S mi volt a téma? Az élet, amely derűt fakaszt, keserűséget hoz, magasba lendít és a mélybe ejt, s csak egy biztos, értelmes kapaszkodót kínál: a munkát. Kohánnak is ezt kínálta. De érdekesebben, gyötrelmes-szebben, mint másoknak.

Mikor nagyanyja házában fehérre meszelt oldalát látszik kóroval — ez volt a csintalan gyerek fekete ceruzája — készített rajzokkal ékesítette, használatosságát illették, mert a haszon a kukorica fattyazásában volt. A polgári iskola után az otthoni kovácsinaskodás is hasznos volt, de Kohánt elvitte a ceruza ereje Glatz Oszkárhoz. Budapestre. Nappal dolgozott, mindenféle munkát fővállalt, hogy enniavalója és kvártélyja legyen — s este a mesteré volt. Festeni akart. S az első két kép a kiállításon — a suttó korbán levő művészeti — magára vonta az egyház „figyelmét”. Az egyik a Requiem volt; nagy oszlopok között áll a vértanú és kezében tartja saját fejét. Glatzfelder püspök eltávolította a gyerek Kohán festményeit.

Az első életpontot követte a másik. Pénz híján elmaradt Glatz-mestertől. Most már csak egy volt hátra, annyi pénz összerögzölni, mindegy milyen munkával, s eljutni Párizsba. A megkoplalt, megrongyoskodott pengők csak útközlésére futottak, s az alföldi festő három pengővel a zsebében ballagott a fényes Champs Elysées-n. Először munkát nézett, hogy enniavalóra jusson, s azután a pikktúra berkeit járta, hogy tízenegyház hónapos küzdelem után visszatérve, széjjelnézzen saját hazájában.

1938-ban önálló kiállításon a fővárosban számot adott a hazai valóságról. Hűs életnagyságú képén ott zokogott a magyar paraszti valóság, s ennek döbbenete kétféleképpen hatott: Rudnának nagyon szépen találták, ígéretes jövőt mondtak Kohánnak. De a kultuszteráca minisztertanácsosa azt látta benne, hogy „ez itt a bolsevizmus”.

Szükségtelen ecsetelni a művészorsót. A bolsevizmus vádjá elegendő volt az éhhalálra ítéléshez. A második világháború vérzivávara megrázta az országot. Kohán háborúellenes eszméje — már 1942-ben — egy monumentális háborús freskón tükröződött. Jóakarói beszéltek le, hogy nyilvánosságra vigye, mert a Gestapó kivégezteti érte. Hallgatott a tanácsra, s csak 1948-ban került bemutatásra Budapestben.

KOHÁN GYÖRGY

Fordult a világ, Kohán realitásokat kereső, érző művészetére termékenyítően hatott a munkáshatalom. 1959-ben Budapestben első nagyhatású kiállítása megdöbbenetelt a szakembereket és a műértő közönséget egyaránt. A realizmusnak olyan elemi erejű jelentkezése volt ez, amelyre még a Kohánt ismerők sem számítottak. Sokan akkor azt hitték, hogy ez művészetének csúcsa! De az igazi ámulat 1965-ben történt a Nemzeti Galéria Kohán-kiállításán. Kétszáznál több új mű, melyek egyenként egy-egy életdarabkákat, de összességükben az alföldi festészet mai sűrített realizmusa. Lenyűgözően igaz, hiteles, nagy művészi tökélyvel formált maigák! Megint jöttek és azt mondták: „Ez a csúcs, ennél nagyobb már nem lehet”. Újra tévedtek. Kohánban olyan belső tűz izzik, amely magasabbra löki az ecsettel formált mai és holnapi valóságot.

Milyen indítékok vezették a festőt — én ezt kutatom egy-egy képe előtt és a magam módján keresem a választ. Ésszel értem, hogy az alföldi realizmus iskolájához tartozó művész Kohán is bizonyos értelemben követője és továbbfolytatója az alapító elődöknek: Tornyaiak, Rudnainak, Kosztának, Endrének. Követője és folytatója, de csak alkotói módszerben és életlátásban. Művészi kifejezőeszközében, a valóság megjelenítésében már: Kohán! Mi minden játszik ebbe bele? Az élet nagy fordulatainak feldolgozása, mert Kohán nemcsak értelemmel, érzelemmel is azonos a mával. S a ma nem azonos a nagy elődök világával. Kohán érzékeli az újat is.

anélkül, hogy túlkompenzálna a változót, anélkül, hogy riktóra cifrázna azt, ami komor, amibe csak belejárt az ő világa, s ezt az életet nem nyögetik már osztálygyűrés szoritók, a friss, egészséges levegőt szippantókon azonban — kívül is és belül is — érződik múlt történelmünk elpárolgó levegője is. A paraszti életforma átmeneti stádiumának művészi megőrkítője Kohán. A régi és az új harcának néma drámája izzik a parasztság arcaiban, az utcasarki ház színeiben, az egyívű tartozó házsorokban, s a monumentális vonásokban a letiporságából egyenesedő, fölötörő osztály szimbóluma egy-egy kép.

A képeken van Kohán életútja is. A feszülő belső indulatok föllázása, amely sísterege csap a formába, dinamikus, vadul, radar-szerűen futnak a színek, hogy végül a megformált egészben ébredzenek. Az élet nagy viadalának lendületei ezek, melyek erősebbelnek bizonyultak minden fizikai és lelki megrázkódtatásnál, koplalásnál és rongyoskodásnál, mellözöttéssé, acsarkodásoknál és túlzásoknál. A mindezeket elsősorú indulat olyan magas hőfokon égő belső tűz, amely csak igazi művésznél lehet. A művészet tüze minden szépet és minden kint föléget — ha valóban műveiben lobog —, hogy végül a művészet oltárán egésze el magát a hordozóját. Kohán drámaisága azt a viaskodást, harcot is tükrözi, amelyet művészessé válásáért folytatott.

Most itt ülünk a szegedi klinika egyik orvosi szobájában. A frissen műtött Kohán feszes tartással nyomja el a belső fájdalmat. Beszélgetünk mindenféléről. Már tudja, hogy a kormány Kossuth-díjjal méltatta közel négy évtizedes művészi pályáját. Látátoán örül az elismerésnek, s újra erőt vesz rajta a belső feszültség. Dolgozni szeretne már. A vízson, ceruza, festék, ecset birodalmában érzi magát egészségesnek.

Csak odavettem, mintha közömbös dolgokról szólna, mondja művészi ars poetikáját: mindig az igazat adni. „Ami belső meggyőződés, én mindig azt mondom.” Festményeiben tükröződtek ez a művészeti elv: „S aki hamisan alkot: hó! így, hol úgy, az nem lehet igazi művész.” Igaza van, az ilyen ember nem dolgozta föl magában a valóságot és ezért nem is tud az élet mélyére érni: „művészete” kétes értékű.

Gratulálunk a Kossuth-díjas Kohán Györgynek. Várjuk a következő időszak nagy alkotásait.

Kohán György